Vlaams Parlement

910 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 23 juli 2021 (2020-2021)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Karin Brouwers

over culturele testevenementen

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Elisabeth Meuleman.

Vaste leden:
Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Slootmans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Elisabeth Meuleman, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:
Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaike De Rudder, Tinne Rombouts;
Els Ampe, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:
Tom De Meester.

INHOUD

I. Toelichting 4
1. Fieldlab Evenementen 4
2. Koninklijke Vlaamse Schouwburg 8
II. Bespreking 10
1. Vragen uit de commissie 10
1.1. Stephanie D'Hose 10
1.2. Karin Brouwers 11
1.3. Tom De Meester 12
1.4. Marius Meremans 12
1.5. Elisabeth Meuleman 13
2. Antwoordenronde 13
2.1. Fieldlab Evementen 13
2.2. Koninklijke Vlaamse Schouwburg 15
2.3. Aanvullende opmerking 18
Gebruikte afkortingen 19
Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be

Op woensdag 19 mei 2021 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over culturele testevenementen.

De presentaties bij de toelichting zijn te vinden op de dossierpagina van dit commissieverslag op www.vlaamsparlement.be.

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting

1. Fieldlab Evenementen

Dimitri Bonthuis, programmateam Fieldlab Evenementen, deelt mee dat in Nederland de landelijke overheid, vier ministeries en de evenementensector met Fieldlab een programma hebben ontwikkeld om de risico's op besmetting en hospitalisatie bij evenementen in beeld te brengen. Ten tweede onderzoeken ze hoe de anderhalve meter met het oog op een economisch haalbaar model op een veilige en verantwoorde manier kan worden losgelaten. In augustus 2020 is Fieldlab een onderzoeksplan beginnen schrijven, in samenwerking met wetenschappers van onder andere Radboudumc. Hoofdonderzoeker Andreas Vos van Fieldlab is tevens lid van het OMT. Heel wat wetenschappers hebben elk hun eigen expertise aangereikt. In augustus 2020 was het uitgangspunt nog dat er misschien niet snel een vaccin zou zijn, wat intussen enigszins achterhaald is. Toen ging men uit van maatregelen als sneltests.

Het onderzoek en de aanpak zijn in beginsel gebaseerd op de customer journey van de bezoeker van een evenement. Die begint bij de aanschaf van het ticket thuis, wat gegevens oplevert en een communicatielijn kan openen. Ten tweede gaat het over maatregelen om de verplaatsing naar en de aankomst op het evenement zo veilig mogelijk te maken. Het evenement zelf vormt dan een heel belangrijke component van de journey. Hoe kan daar het aantal risicovolle contacten worden beperkt? Welke maatregelen werken, welke niet? De volgende fase is dan het naar huis gaan en ten slotte de nazorg.

Hieruit volgde al snel de conclusie dat een aanpak van de hele customer journey voor de evenementensector niet echt nieuw of anders dan gebruikelijk is. Wel nieuw is de gezondheidsrisicoanalyse die er nu aan te pas komt. De organisatie onderscheidt daarin:
- een preventieve fase, namelijk mensen zonder besmetting op het evenement krijgen;
- een risicoreducerende fase, namelijk op het evenement zelf besmetting voorkomen;
- de fase van tracking en tracing achteraf indien er dan toch een besmetting wordt geconstateerd.

De veiligheidsmaatregelen gaan uit van een evenement waarop geen besmette mensen aanwezig zijn en waar alle maatregelen zijn getroffen om onderzoek mogelijk te maken. Ten eerste vinden, ten vroegste 48 uur voor het evenement, PCR-tests plaats. Dimitri Bonthuis noemt PCR de gouden standaard onder de tests. Spijts alle coronamaatregelen waaronder de avondklok, is gebleken dat vooral jongeren tussen hun PCR-test op vrijdag – een correcte test vergt enige tijd – en het testevenement op zondag toch nog het sociale leven opzoeken, zoals feestjes thuis, hoewel dat niet de bedoeling kon zijn. Zo heeft iemand die op vrijdagavond besmet was geraakt, een dergelijk evenement bijgewoond.

Het OMT vond het daarom een beter idee om maximaal 24 uur voor het einde van het evenement een sneltest uit te voeren. Dat levert dan de zekerheid op dat de

mensen tussen de test en het evenement niet meer al te veel ondernemen. Zo wordt de test een onderdeel van de customer journey. Dit kwam neer op een maatregelenswitch.

De bekende triagevragen naar zaken als contact met een coronapatiënt, quarantaineverplichtingen, verkoudheidsverschijnselen enzovoort, kwamen tweemaal voor. Eerst gebeurde het op vier uur voor het evenement, met een speciale communicatieapp, en een tweede keer aan de poort, met een temperatuurmeting erbij. Vrij snel kwam echter aan het licht dat de temperatuurmetingen en bevragingen aan de poort alleen maar meer contacten tussen mensen veroorzaakten, zonder dat er nog iemand werd uitgevist. Met andere woorden, mensen maakten thuis al de juiste keuzes en de actie aan de poort was alleen maar contraproductief. Vandaar de keuze om alleen de check op vier uur voor het evenement over te houden, als actieve reminder.

De Nederlandse app CoronaMelder dient voor de ondersteuning van bronnen- en contactonderzoek en gaat af wanneer iemand besmet is geraakt met wie de gebruiker in contact is geweest. De app is geanonimiseerd en heeft een acceptatiegraad van ongeveer 30 procent. Fieldlab heeft de acceptatiegraad kunnen optillen naar 80 procent door de bezoekers van de events erom te vragen. Dat heeft het werk van de gemeentelijke gezondheidsdiensten verlicht. Met de GGD's heeft Fieldlab landelijke maatregelen afgesproken, aangezien sommige mensen elders testen of natesten. Als veiligheidsmaatregel zijn mensen ook achteraf nog eens getest, vijf dagen na het evenement. Gezien de ernst van de situatie, met op dat moment een quasilockdown, bleef er een restrisico. Vandaar de oproep aan de eventbezoekers om tien dagen lang geen kwetsbare mensen meer te bezoeken. Aangezien de opvolging daarvan nooit zeker is, kregen ze na vijf dagen de mogelijkheid om zich te laten hertesten. Bij een negatieve hertest stoppen de verdere opvolging en de extra maatregelen. 80 procent van de bezoekers heeft die hertest gedaan. Dat was een verheugend percentage, aangezien in die fase de testcapaciteit in Nederland nog tot vier locaties beperkt was en ook qua timing geen onbeperkte mogelijkheden bood.

Gezien de grote hoeveelheid informatie die moest worden uitgewisseld, zoals maatregelen, aankomsttijden, tijdsloten, bubbels enzovoort, is een informatieapp ontwikkeld. In eerste instantie kwamen er pilots, met het oog op onderzoek. Zo heeft Fieldlab iedereen die een evenement bezocht, met een tag uitgerust. Die registreerde de afstand met andere bezoekers en de totale duur van dergelijke contacten. Echt risicovolle contacten betekent: cumulatief meer dan een kwartier op minder dan anderhalve meter van een ander. Cumulatief betekent de optelsom van pakweg: elkaar voor de voorstelling ontmoeten; naast elkaar zitten; samen iets drinken in de pauze enzovoort.

Bij voetbalwedstrijden heeft men bubbels ontwikkeld om zitpatronen te berekenen voor een bezetting van 25, 50 en later zelfs 100 procent. De vraag was dan of dit het aantal risicovolle contacten doet toenemen. Kan de manier van binnenkomen in het stadion worden aangepast met het oog op het vullen van de tribune met minder doorkruising? Eten en drinken leveren aan bezoekers van een evenement veroorzaakt minder contact dan ze dit zelf laten afhalen. Uiteindelijk bleken de verschillen tussen de maatregelen beperkt. De economisch niet-rendabele benchmark van anderhalve meter tussen alle bezoekers, leverde ongeveer drie risicocontacten op in een voetbalwedstrijd. Bij een bezetting met de volle 100 procent steeg dat niet hoger dan tussen vijf en zeven dergelijke contacten. Het gaat telkens om de hele duur van het bezoek, van aankomst tot vertrek.

Voorts heeft Fieldlab onderzocht hoe de mondkapjesplicht is nageleefd. In het theater bleek 98 procent van de bezoekers zich eraan te houden. Voor het voetbal

was dat 94,5 procent. Eén keer vragen bleek al genoeg, actieve handhaving met inzet van bijvoorbeeld stewards of politie was niet aan de orde.

Op een festival met veel jongeren, waar iedereen door elkaar liep, bleek daarentegen niemand gevolg te geven aan de vraag om een mondkapje te dragen. Fieldlab heeft daaruit niet afgeleid dat het experiment mislukt was, wel dat langs die weg geen risicoreductie te rapen valt bij festivals.

Parallel met het dynamische onderzoek was er laboratoriumonderzoek van TNO over het effect van druppels en aerosolen. TNO heeft een theatervoorstelling nagebouwd om de verspreiding van druppels te analyseren en het effect van spatschermen te meten. In een echte theatervoorstelling kregen mensen dan weer de vraag of ze een dergelijk scherm als vervelend ervoeren. Zelfs een effectieve maatregel heeft weinig zin als bezoekers erdoor wegblijven.

De Universiteit van Twente onderzocht met een fluorescerend drankje de druppelverspreiding onder carnavalsvierders. Vlaming Bert Locke heeft voor TU/e aerosolenonderzoek verricht in de Johan Cruijff ArenA, eerst zonder publiek, dan met een pilot met vijfduizend bezoekers naar aanleiding van Nederland-Letland en ten slotte met een 100 procentbezetting.

De uiteindelijke bedoeling was dus een risicoanalyse die rekening houdt met alle mogelijke parameters. De eventsector heeft zich bewust niet willen vergelijken met andere sectoren als horeca en reizen. De benchmark is het besmettingsrisico dat iemand loopt als hij alleen thuis blijft behalve voor zaken als inkopen en school, en thuis niet meer dan één bezoeker ontvangt zoals toen was voorgeschreven. De vraag was in welke mate het risico wordt verhoogd bij een bezoek aan een evenement.

In het eerste scenario gelden daarbij dan helemaal geen maatregelen. In dat geval stijgt het besmettingsrisico met rasse schreden. Bij helemaal geen maatregelen gaat het om 21 besmettingen per 100.000 mensen per uur. Thuis gaat het om maar 0,9 besmettingen. Maar in het theater, met de beschreven maatregelen, ging het maar om 0,6, dus veiliger dan de thuissituatie. De vraag is dus hoe de balans moet liggen. Verschillende parameters spelen een rol, zoals de betrouwbaarheidsgraad van de test. Bij toepassing van de betrouwbare PCR-test verhoogt het risico amper. Mits goede ventilatie wordt toegevoegd, volgens het Bouwbesluit of iets beter, zakt het zelfs weer onder de benchmark. Naast het besmettingsrisico brachten de onderzoekers het hospitalisatierisico in kaart, dat ook met de leeftijd samenhangt.

Als men heel veel maatregelen treft, zakt het risico tot de helft van de benchmark van de thuisblijver, maar dan slaan de maatregelen eigenlijk te ver door. Vandaar de nood aan de juiste balans.

De eerste acht pilots vonden plaats met relatief kleine groepen. Daarna volgde een opschaling, die nog loopt op het moment van deze hoorzitting. De dag ervoor hebben 3500 bezoekers in Rotterdam Ahoy de halve finale van het Eurosongfestival bijgewoond. Fieldlab heeft gekozen om in een realistische setting te testen. In de praktijk zaten er 3500 mensen in een stadion met een normale capaciteit van 15.000. Door de eerste stadionring ten volle te benutten, was de testsituatie in dat deel wel vergelijkbaar met een normaal evenement. Voor voetbal was er, zoals gezegd, eveneens een geleidelijke opschaling van Eerste Divisie – de Nederlandse tweede klasse – naar het interlandniveau. De 5000 mensen werden er verdeeld over vijf bubbels, met verschillende bezettingsgraden van de stadioncapaciteit. Op die manier kon men afleiden wat een verantwoord risico is waarbij de besmettingsgraad nauwelijks toeneemt.

De onderzoekers zijn uiteindelijk uitgegaan van een bandbreedte. Het besmettingsrisico mag dan dubbel zo hoog liggen als het hele lage risico van de thuisblijver. Zou de bezoeker bereid zijn om een dergelijk risico te aanvaarden? Van alle maatregelen bleek zoals gezegd het testen het meeste verschil te maken, meer dan mondkapjes en luchtkwaliteit. Overigens gaf 0,55 procent van de vooraftests een positief resultaat. Het gaat om mensen die zelf niet beseffen dat ze het coronavirus hebben, wegens geen klachten. Dat inzicht is alvast een belangrijke bijvangst, omdat het mensen die een gezondheidsrisico vormen, uit het maatschappelijke leven haalt.

Vervolgens heeft men de risico's, verbonden met de parameters, opgenomen in de grafiek met de verschillende alertheidsniveaus die in Nederland gelden. De vraag is dan vanaf wanneer ook zonder tests evenementen verantwoord worden. De organisatie is een samenwerking van de overheid en de sector, maar legt haar bevindingen en adviezen steeds voor aan het Nederlandse kabinet of zijn ministeries. Er ligt nu een openingsplan voor, waarover het kabinet binnenkort de beslissing zal nemen of het de maatregelen in die zin aanpast.

Tot het voorstel behoort de vermelde pretest: een sneltest in het begin van de customer journey, decentraal en in eigen huis. Bij een positieve uitslag is de betrokkene veel meer bereid om thuis te blijven en contacten te vermijden. Enkel wie negatief is getest, begeeft zich op weg en vormt dan ook geen besmettingsrisico. De gezondheidscheck gebeurt zoals gezegd bij voorkeur vier uur voor het evenement. Er is een sterke communicatielijn nodig, liefst met een app maar eventueel ook met een e-mail, opdat de communicatie heel gericht kan gebeuren. Van de app CoronaMelder vraagt men dat iedereen deze downloadt. Individuele registratie maakt het mogelijk om van iedereen de precieze locatie op een evenement te bepalen, bijvoorbeeld het vak op een voetbaltribune. Dan weet men ook wie zich in de buurt heeft bevonden van iemand die meldt besmet te zijn. Persoonsgegevens hoeven niet te worden bekendgemaakt, dus op het vlak van de privacy is alles in orde. Belangrijk is dat de organisator, pakweg Ajax, meewerkt aan dergelijk bronen contactonderzoek.

Bubbels zijn een natuurlijke scheidingsmethode. Voor een festival zijn ze niet haalbaar, maar in nogal wat indoorlocaties vallen wel ringen of vakken gescheiden te houden. Heel wat contacten ontstaan bij het binnen- en buitengaan. Vandaar dat dit zo soepel mogelijk moet verlopen, bijvoorbeeld door tijdsloten. De totale bezetting van het evenement is een ander aandachtspunt. Het moet procentueel worden uitgedrukt, niet in absolute cijfers. De Nederlandse regel dat er ongeacht de grootte van de accommodatie maximum dertig mensen mogen bijeenkomen, is vreemd als men overweegt dat een bioscoop 200 plaatsen heeft en de Ziggo Dome 15.000 plaatsen. Het komt er dus op aan om dit proportioneel te regelen en vervolgens de mensen ook weer voldoende te spreiden en niet met zijn allen bijeen te zetten. Zitpatronen maken dat bij een 50 procentbenutting iedereen een vrije stoel naast zich heeft. Van mondkapjes kan men kiezen of ze op specifieke momenten of doorlopend moeten worden gedragen. Ventilatie is eveneens een mogelijke parameter.

Alles is dus zo in kaart gebracht dat het op het risiconiveau kan worden afgestemd. Als alles weer normaal is, kan men natuurlijk weer naar een bezetting van 100 procent. Bij 'waakzaam', het allerlaagste besmettingsniveau, kunnen de gezondheidscheck en communicatieapp volstaan, naast alle generieke maatregelen die buiten het evenement van toepassing blijven. Bij 'zorgelijk' kan men de pretest toevoegen enzovoort. Bij 'zeer ernstig' zijn bepaalde evenementen wellicht helemaal niet meer aangewezen. Men kan dan nog een verschil maken tussen het zittende publiek van een theatervoorstelling en het staande publiek van een concert. Een oplossing is dan alleen concerten met een zittend publiek organiseren en zo dus het evenementtype te wijzigen. Kortom, er is een hele resem maatregelen

voorgesteld waarop hopelijk een gunstig advies en vervolgens een gunstige regeringsbeslissing volgt.

2. Koninklijke Vlaamse Schouwburg

Michael De Cock, artistiek leider van de KVS, herinnert aan de media-aandacht met betrekking tot de sluitingen van de KVS. De KVS voelde zich onvoldoende gehoord. Sinds geruime tijd maken de KVS en oKo deel uit van een crisiscel en werken ze met virologen, politici en overheden van de verschillende niveaus samen om cultuur veilig te mogen organiseren. Al in de nazomer van 2020 waren er protocollen met betrekking tot social distancing, ventilatie en een heel pakket aan maatregelen. Uiteraard bestaat het KVS-management niet uit wetenschappers en is het op wetenschappers aangewezen voor bepaalde analyses. De KVS wil niet in een dom geroep vervallen. Zijn mogelijkheden situeren zich op het niveau van publiek en artiesten verzamelen en begeleiden, communicatie, productie enzovoort. Daartoe beschikt hij over professioneel personeel. Achter de schermen blijft het werk voortgaan. Zo blijft men repeteren.

Hoe dan ook zijn de gevolgen van de sluiting aanzienlijk en bevinden heel wat artiesten zich in een precaire situatie. State of the Art, dat recent een Ultima kreeg, spant zich in voor artiesten die naast de steun grijpen. Spijts alle goede steunmaatregelen vanwege de overheid hebben heel wat artiesten en andere beroepsgroepen die van theatervoorstellingen afhangen, geen vangnet. Het is dan ook hoog tijd om terug publiek te kunnen ontvangen. Vandaar de blijheid van de KVS om de testevents die hij heeft kunnen organiseren.

Publiek vooraf testen is eigenlijk geen optie voor de sector, al was het maar om de meerkosten, maar ook om andere maatschappelijke redenen. Gezien de stijgende vaccinatiegraad zal dit wellicht ook niet meer nodig zijn. Voor de testevenementen heeft de KVS deze tests wel doorgevoerd, vooral omdat hij wou aantonen wat er mogelijk is in een goed geventileerde zaal bij gradueel opgeschaalde bezoekersaantallen.

Ook de KVS heeft steeds zijn bedenkingen geuit bij absolute maximumcijfers, zoals tweehonderd bezoekers. Hij wil de capaciteit opvoeren om aan te tonen dat de luchtkwaliteit dezelfde blijft, met bijgevolg een verwaarloosbaar besmettingsrisico. Op grote zalen als de KVS, De Munt of het Sportpaleis dezelfde aantallen toepassen als op kleine zalen, is absurd. De sector pleit al geruime tijd voor een andere aanpak en zal nu pleiten om de capaciteit te verhogen. De protocollen zijn voorhanden. De Nederlandse ervaring en wetenschappelijke argumenten zijn beschikbaar om aan te tonen dat de omstandigheden daarvoor heel gunstig zijn.

Merlijn Erbuer, zakelijk leider van de KVS, begint zijn presentatie met de conclusie. Er is geen objectieve reden voor strenge publieksbeperkingen, althans voor passieve events in goed geventileerde zalen. Passief is te interpreteren als zitten en kijken, dus niet in de zaal circuleren, meezingen of andere dergelijke activiteiten. Goed geventileerd betekent dat de zaal is gebouwd volgens de huidige bouwvoorschriften, met een standaardventilatiesysteem.

Uit een publieksenquête bleek dat de bezoekers niet geïnteresseerd zijn in het experimentele karakter van het testevent maar louter voor de voorstelling zelf komen. Ze voelen zich veilig, ook als er vooraf of achteraf geen tests zouden zijn geweest. De testevents hebben op zes avonden 850 bezoekers aangetrokken. Er viel geen enkele besmetting te linken aan deze activiteiten.

De KVS heeft de testevenementen georganiseerd wegens de maatschappelijke angst voor de volle zaal, die hij met objectieve argumenten wil helpen bestrijden. Hij heeft de luchtkwaliteit gemeten in een zaal waarin geleidelijk het aantal toe-

schouwers is verhoogd. Hij heeft ook de besmettingen gemeten en een enquête afgenomen. Zeven verschillende gevoelige sensoren hebben elke minuut een staal van de lucht genomen om CO_2, fijn stof en relatieve luchtvochtigheid te loggen. Zo kon men de situatie opvolgen bij de binnenkomst, de voorstelling zelf en het vertrek. De KVS heeft zich wetenschappelijk laten ondersteunen door het consultancybureau Poppy, gespecialiseerd in risicoanalyse en specifiek in aerosols en de berekening van besmettingsrisico's. Ook viroloog Nathan Clumecq en andere partners hebben samen met de KVS de resultaten bekeken.

De eerste drie avonden kwamen er telkens honderd mensen, verspreid volgens de heel strenge afstandsnormen van augustus en september 2020, dus in bubbels van twee mensen met telkens een lege rij ertussen. De volgende drie avonden waren er telkens vijftig bezoekers meer dan de vorige avond. Op 8 mei was er geen lege rij meer, wel nog twee lege stoelen tussen elke bubbel van twee mensen. De CO_2-meting geeft een indicatie van aerosols en van uitgeademde en dus potentieel besmette lucht. De aanwezigheid van fijn stof heeft een positieve correlatie met het besmettingsrisico. Vandaar dat ook dit wordt gemeten. De relatieve luchtvochtigheid moet volgens wetenschappelijk onderzoek tussen 30 en 60 procent blijven om het besmettingsrisico zo laag mogelijk te houden. Te droge lucht maakt de aerosols kleiner en lichter, zodat ze de voorgeschreven sociale afstand kunnen overbruggen.

Het ventilatiesysteem van de KVS volgt het principe van displacement ventilation. Het zuigt buitenlucht via een aantal filters de zaal binnen. De vervuilde lucht wordt langs de plafonds uit de zaal verwijderd. Het gaat om een standaard moderne ventilatietechniek die de zaal continu van verse lucht voorziet. Ook andere gelijkwaardige zalen beschikken daarover.

Op de presentatie toont Merlijn Erbuer de gemeten CO_2-waarden voor de evenementen met honderd bezoekers. De knipperlichtwaarde bedraagt daar 900 ppm, maar pas vanaf 1200 ppm wordt het problematisch. Die van de KVS-testevents schommelden tussen 500 en 570 ppm. De grafiek maakt een onderscheid tussen de verschillende delen van de zaal. De ventilatie heeft de hele tijd maar op 50 procent van haar capaciteit gedraaid. Bij tweehonderd personen en meer lag het gemiddelde rond 600 ppm. Op geen enkele avond kwam de CO_2 in de buurt van de knipperlicht- en drempelwaarde. De parterre en de hogere balkons zaten in de lagere trend. De steilste trend deed zich op het eerste balkon voor. De KVS heeft ontdekt dat dit komt door de aanwezigheid van de technische regie achter dat balkon, waardoor het niet langs alle kanten open is. De parterre vormt één groot open volume en is daardoor het beste verlucht. Een andere meting betreft het aantal kubieke meter verse lucht per uur per persoon. Daar blijft de ondergrens van 40 kubieke meter, die de Codex voor Welzijn op het Werk oplegt, ver onder de gemeten waarden.

De op basis van de metingen geëxtrapoleerde luchtverversing in een volle zaal blijft steeds in de groene zone. Alleen op het eerste balkon is ze net iets te laag. Maar daar staan maar een tiental zetels. Overal elders is de ventilatie krachtig genoeg om het besmettingsrisico tot een minimum te beperken.

Aangezien ze actief bewegen en spreken, vormen de acteurs het grootste risico. Vandaar dat het veel belangrijker is hen te testen dan het passieve en van mondkapjes voorziene publiek. Erven uitgaande dat de acteurs negatief zijn getest, flirten de risicowaarden met de nul: 0,6 bij een halfvolle zaal. Zelfs als er een superverspreider in de zaal zou zitten, zou die op tien verschillende avonden gemiddeld niet één andere persoon hebben besmet.

De publieksenquête heeft opgeleverd dat het publiek zich perfect veilig voelt in een theaterzaal en in eerste instantie van de voorstelling wil genieten. 93 procent bleek

bereid om achteraf een PCR-test te laten afnemen. 78 procent zou ook zonder sneltest vooraf bereid geweest zijn om te komen. Bij slechts 4 van de 820 deelnemers heeft de KVS achteraf, bij de tweede PCR-test, een besmetting vastgesteld. De dokter van Geneeskunde voor het Volk die de KVS heeft begeleid, heeft hen opgebeld. Hun besmetting bleek niet terug te brengen naar de theateravond zelf. Naar alle waarschijnlijkheid droegen ze een heel lage virale lading die de sneltest vooraf, gezien de kleine foutenmarge, niet had gedetecteerd. Daardoor waren die mensen dan ook niet besmettelijk. De mensen die rondom hen hebben gezeten, zijn negatief getest.

Het belang van de testevents is zeker niet beperkt tot alleen de KVS. De conclusies zijn net zo goed toepasbaar op gelijkaardige zalen. Vandaar de oproep namens de sector om bij de heropening vanaf 9 juni 2021 de maatregelen niet te laten zoals ze nu zijn. Het beleid zou uit de conclusies de moed moeten puren om de voorwaarden te verbeteren. Merlijn Erbuer pleit voor een fijnmazige heropening die rekening houdt met het zaal- en evenementtype. Die zou dan meer moeten toelaten waar mogelijk.

II. Bespreking

1. Vragen uit de commissie

1.1. Stephanie D'Hose

Stephanie D'Hose heeft zich al eerder een groot voorstander van testevenementen verklaard, maar ze mogen geen ventiel zijn. In Nederland hebben ze tot bepaalde spanningen geleid. Voor een echt perspectief was er nood aan een stappenplan. In het parlement is daar regelmatig om gevraagd, en intussen is het er ook.

Wat precies vinden de sprekers onontbeerlijk voor een veilig en geslaagd testevenement? Welk element geeft in deze fase de doorslag?

Zijn de organisatoren op nog andere specifieke problemen gestuit? Hoe zien ze de zaak evolueren in de toekomst? Momenteel evolueren de cijfers gunstig, en hopelijk blijft het ook zo. Maar wat als er een nieuwe variant komt? De vraag is trouwens nog maar of de artiesten, kunsthuizen en zelfs de bevolking zoiets nog zouden aankunnen.

De KVS was de pionier. Vindt hij zelf dat dit testen te laat is gebeurd, of was het veeleer een zaak van 'beter laat dan nooit'? Ventilatie is blijkbaar het middel tegen besmettingen. Heeft het beleid, met FoCI, werk aan de winkel om de zaalinfrastructuur te verbeteren of zijn de meeste zalen wel oké? Uiteraard heeft de KVS al een fantastische zaal, vindt Stephanie D'Hose.

In Nederland is er spanning ontstaan doordat sommigen de testevents als een ventiel zijn beginnen zien. Dat gebeurde met name in Breda. Was die reactie terecht? Hoe had ze kunnen worden voorkomen?

Het OMT heeft blijkbaar zijn bezorgdheid bij de experimenten van Fieldlab geuit. Het had kritische vragen bij de sneltesten en de manier waarop ze zijn gebeurd. De testevenementen veroorzaken hoe dan ook verplaatsingen, die steeds als een risico gelden. Hoe kijkt Dimitri Bonthuis daartegenaan?

Voor beide organisaties heeft Stephanie D'Hose een vraag over het privacyaspect van de sneltest. Een privépersoon mag het resultaat van een medische test niet zomaar opvragen. In Nederland heeft men blijkbaar een systeem ontwikkeld om dit te anonimiseren. Kan Vlaanderen daar lessen uit trekken?

1.2. Karin Brouwers

Karin Brouwers vond de toelichting nogal technisch maar zeer interessant. Volksvertegenwoordigers moeten zich goed bewust zijn van mogelijke gevaren of net de afwezigheid daarvan.

In Nederland werd vijf dagen na de testevenementen een nieuwe coronatest afgenomen. In Vlaanderen gebeurde dat na zeven dagen. Vanwaar dat verschil? Kan het tot andere resultaten leiden?

Stemden de bubbels op de Nederlandse testevenementen overeen met de thuisbubbels van de deelnemers? Of ging het om vrienden die samen het evenement bezochten?

Blijkbaar zijn door de tests vooraf toch asymptomatische besmettingen genoteerd, die Fieldlab er dan uithaalt. 0,55 procent klinkt misschien als niet veel, maar er zal maar eens een superverspreider tussen zitten, oppert Karin Brouwers. De KVS pleit van zijn kant tegen tests vooraf, wegens overbodig. Maar een dergelijk percentage zou toch altijd positief zijn?

In dit geval nam een dokter in een centrum de tests af. Daarnaast zijn ook zelftests mogelijk. Of zijn die onbetrouwbaar?

Was er geen anderhalve meter afstand meer van toepassing op de Nederlandse testevents?

Karin Brouwers verwacht dat op festivals andere regels zullen gelden dan binnen. Mondkapjes bleken er niet afdwingbaar. Binnen is meer begeleiding mogelijk en zou er dus ook meer toegelaten kunnen zijn.

Het commissielid vindt het merkwaardig dat ze Dimitri Bonthuis niet heeft horen spreken over vaccinaties. Op het moment van de Nederlandse testevents was nog maar een heel beperkt deel van de bevolking gevaccineerd. Intussen neemt dat aantal toe. In Vlaanderen zal tegen augustus 2021 het merendeel van de bevolking volledig gevaccineerd zijn en verwacht Karin Brouwers tegen september groepsimmuniteit. In combinatie met een vaccinatiepaspoort zullen dan wel versoepelingen mogelijk zijn.

De KVS vraagt zich af waarom de beschikbare protocollen niet gewoon worden toegepast en geeft aan er zelf klaar voor te zijn. In 2020 hebben de protocollen in de zomermaanden inderdaad goed gewerkt. Maar houden ze rekening met de besmettelijkere Britse en Indiase varianten die intussen zijn opgedoken? Is dit besproken met de virologen?

Bij de KVS-testevents was het niet verplicht om achteraf nog een coronatest te laten afnemen. Nochtans zou Karin Brouwers die wel relevant vinden, zelfs als de besmetting van elders zou kunnen komen. Moet zoiets niet verplicht worden, zeker zolang er geen vaccinatie is geweest? Hoeveel procent van de deelnemers heeft zich achteraf vrijwillig laten testen? Zonder de nodige tests vooraf en achteraf acht Karin Brouwers goede conclusies niet haalbaar.

Het publiek blijkt niet erg geïnteresseerd in het testaspect op zich en wil vooral graag terug theater bezoeken. De KVS heeft er goed aan gedaan bij de deelnemers te polsen hoe veilig ze zich voelen. Maar een virus trekt zich van dergelijke gevoelen niets aan. Veiligheid moet voor Karin Brouwers primeren. Van de Nederlandse aanpak is het commissielid onder de indruk. Daaruit zullen we moeten leren.

Moeilijk in te schatten zijn de nieuwe varianten van het virus en het effect van de vaccinaties, besluit de spreker. Ze hoopt op een mooie consensus en beaamt de opmerkingen over de verschillen tussen de zalen, die maken dat de volgende overlegcomités moeten overwegen om te finetunen in plaats van vast te houden aan absolute aantallen.

1.3. Tom De Meester

Tom De Meester was erg gecharmeerd door het KVS-onderzoek, gezien de dadendrang die eruit blijkt om de sector zo snel mogelijk weer te openen, in combinatie met een wetenschappelijke aanpak. Het lid noemt de resultaten zeer hoopgevend en perspectiefvol.

Merlijn Erbuer heeft aangegeven dat de vier positieve resultaten van de achteraftests niet te herleiden waren tot het evenement zelf. Nu is Tom De Meester de laatste om de expertise van Geneeskunde voor het Volk in twijfel te trekken, maar hoe kan de KVS dit met zoveel zekerheid beweren? Zijn de besmettingen dan zo overduidelijk tot een andere bron te herleiden?

In de KVS-zaal bleek één balkon veel slechter te scoren wegens de afgesloten installatie ernaast. Moeten de ventilatie-effecten, die blijkbaar in dezelfde zaal verschillen kunnen vertonen, dan niet meer gedetailleerd in kaart worden gebracht?

De KVS heeft de gemeten waarden geëxtrapoleerd naar een volle zaalbezetting. Ook in dat geval blijven de resultaten opvallend goed. Is het dan zonder meer veilig om met mondkapjes en een goede ventilatie voorstellingen te geven voor volle zalen? Is die conclusie gerechtvaardigd?

Wat dan met andere zalen? De KVS beweert over standaardventilatie te beschikken, maar Tom De Meester kan zich moeilijk voorstellen dat overal alle zalen een ventilatie van dat kwaliteitsniveau hebben. Is er dan geen ventilatieplan nodig van de overheid? Moet die de zalen niet aan betere ventilatie helpen? Wat met concertjes in bluescafés of kleinere cultuurcentra? Is de ventilatie er oké of moet de overheid daarin bijspringen?

1.4. Marius Meremans

Marius Meremans vindt de hoorzitting nogal vroeg komen, aangezien nog een paar van de geplande testevents moeten plaatsvinden. De spreker betreurt dat de commissie Toneelhuis, Ghelamco en het Coronacommissariaat niet heeft uitgenodigd. Aan het einde van de zomer van 2020 waren er inderdaad protocollen gevalideerd, maar het is amper tot een inzet daarvan gekomen. De Vlaamse Regering heeft zeker haar best gedaan, maar ook andere beleidsmakers hebben er hun zeg in. Als testevents verbeterde protocollen zouden opleveren, dan zou Marius Meremans dat toejuichen, aangezien hij net als iedereen hoopt dat de evenementensector terug open kan.

Het Antwerpse testcongres heeft aan het licht gebracht dat de resultaten van opvolgtests moeilijk te verzamelen zijn. Welke ervaringen hebben de sprekers daarmee? Is alles binnen? Is dat gemakkelijk verlopen? Waren de protocollen bruikbaar? Hoeveel testevents zijn er in Nederland gekomen? En in Vlaanderen? Hoeveel zijn er nodig voor bruikbare resultaten?

Van de 850 KVS-toeschouwers hebben er 361 een tweede test laten afnemen. Daarvan hebben zijn er 4 positief uitgevallen, of 1,1 procent. Maar van meer dan de helft van de deelnemers is dus geen testresultaat beschikbaar. Hoe representatief zijn die 361 geteste mensen?

1.5. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman constateert dat Nederland en Fieldlab in vergelijking met Vlaanderen al erg ver gevorderd zijn met testevenementen. Ze zijn er ook vroeg mee van start gegaan. Wat met onderzoek in andere landen? Heeft men daar een zicht op? Wordt het in rekening gebracht? Wordt het gebundeld met het oog op internationale of Europese conclusies?

Fieldlab heeft een heel fijnmazig plan voorgelegd aan de bevoegde autoriteiten. Het is veel fijnmaziger dan datgene waarover Vlaanderen beschikt. Zijn de Nederlandse categorieën als 'zorgelijk' en 'zeer ernstig' gekoppeld aan het aantal vaccinaties en het aantal ingenomen bedden op intensive care?

De KVS lijkt te hebben geconcludeerd dat hij met mondkapjes en ventilatie voort kan met een volle zaal. Maar in de testvoorstellingen vormden de coronatests een belangrijke factor. Dat vindt de KVS zelf in de gewone praktijk niet haalbaar, en al helemaal niet op locatie. In de Nederlandse oplossing wordt in bepaalde gevallen thuis wel vooraf een sneltest afgenomen. De deelname van geen of erg weinig besmette mensen moet toch een belangrijk element zijn?

2. Antwoordenronde

2.1. Fieldlab Evementen

Dimitri Bonthuis erkent dat het Bredase testevenement een storm van publiciteit heeft geoogst en wijt dit aan een ongelukkige samenloop van omstandigheden. De organiserende partner heeft wat minder benadrukt dat het om een onderzoek ging en wat meer dat er eindelijk nog eens kon worden gefeest, wat negatieve publiciteit heeft opgeleverd. Ten tweede vond het evenement plaats in de binnenstad, terwijl de horecazaken eromheen net die week te horen hadden gekregen dat ze nog niet open mochten. De boodschap dat er tegelijk een evenement met tienduizend mensen zou plaatsvinden, viel bij hen niet in goede aarde. Een werknemer van een ziekenhuis in de buurt heeft een massaal opgevolgde petitie tegen het evenement georganiseerd. Fieldlab heeft na overleg met de burgemeester, de gezondheidsdiensten en vertegenwoordigers van de horeca besloten om het evenement af te gelasten. Het ging om openbare orde en veiligheid, aangezien mensen de intentie bleken te hebben om de toegang tot het evenement te belemmeren en de politie tegelijk een staking had aangekondigd.

Wat de kritiek van het OMT op de pilots betreft, noemt Dimitri Bonthuis de Nederlandse discussie enigszins vertroebeld doordat op een gegeven moment twee trajecten naast elkaar hebben gelopen. Enerzijds is er het spoor Testen voor Toegang, dat vierhonderdduizend tests per dag beoogt om het sociale leven te heropenen. Dit behelsde dat theaters onder bepaalde maatregelen terug open zouden mogen. Tegen dit spoor heeft het OMT meer bezwaren geopperd, aangezien de testduur meer risico omvatte. De sneltest zou er 40 uur geldig zijn geweest en geen onderdeel hebben uitgemaakt van de customer journey. Dit spoor kreeg meer kritiek van het OMT dan Fieldlab.

Fieldlab heeft gekozen om de mensen dichtbij huis te laten testen, maar niet thuis. De deelnemers kiezen een teststraat zo dicht mogelijk bij hun woning.

De spreker gaat dan in op het privacyaspect. Het ministerie voor VWS stelt een geheel anonieme app ter beschikking. Die toont alleen of iemand binnen een bepaalde tijdsmarge een test heeft gedaan. Nederland onderzoekt wel een eventuele koppeling met het identiteitsbewijs om fraude te voorkomen. Op dit moment is die nog niet wettelijk geregeld.

De keuze van Fieldlab voor vijf dagen als termijn voor de achteraftest is ingegeven door het RIVM in samenwerking met het OMT. Voor het onderscheid met Vlaanderen heeft Dimitri Bonthuis geen verklaring.

De bubbels in het publiek gelden specifiek voor de aanwezigen op het evenement zelf. Het kan gaan om bubbels van 250 personen, die dus niet beperkt zijn tot huishoudens of vriendengroepen. Wel geldt binnen een bubbel steeds dezelfde set van maatregelen.

Het aantal positieve testuitslagen lag steeds in de lijn van de landelijke gemiddelden.

Waarom geen zelftests? Er is twijfel over de mate waarin mensen die zelf kunnen verrichten. Daarin wou Fieldlab geen enkel risico lopen, dus verkoos het om de tests in een veilige omgeving te laten doorvoeren. Bij een meerdaags festival van het genre Lowlands of Rock Werchter zou het wel logistieke problemen opleveren om alle zestigduizend bezoekers op locatie te laten testen. In dat geval zou een zelftest misschien een oplossing kunnen zijn.

Fieldlab heeft de anderhalve meter helemaal losgelaten. Wanneer iemand door de poort was, gold geen social distance meer. Voor de mondkapjesregels hebben de organisatoren een onderscheid gemaakt tussen de bubbels, om de naleving te kunnen testen.

Op festivals zijn inderdaad andere regels van toepassing dan op andere evenementen. Zo bleek het publiek niet geneigd om mondkapjes te blijven dragen, wat het risiconiveau beïnvloedt. Vanuit de vaststelling dat dit nu eenmaal de situatie is, kan men dan de verdere maatregelen uitwerken. De coronasituatie van het moment zal dan alleszins erg belangrijk zijn.

Karin Brouwers polste waarom Dimitri Bonthuis geen gewag heeft gemaakt van vaccinaties. De deskundigen zijn er nog niet uit of een vaccinatie alleen de gevaccineerde zelf behoedt of ook anderen, antwoordt hij. Vandaar dat Fieldlab gevaccineerden geen uitzondering heeft gegeven op de vraag om zich van tevoren te laten testen. Het RIVM zal nog moeten beslissen of een vaccinatie net zo goed is met betrekking tot het toegangsbewijs als een negatief testresultaat. Zolang dat niet vaststaat, laat de organisatie dit aspect buiten beschouwing. Ze heeft het wel laten meetellen in haar risicomodel, daar de verhoging van de vaccinatiegraad de virusprevalentie en bijgevolg ook de risico's doet dalen. In die zin is vaccinatie wel degelijk een factor, alleen niet expliciet.

De achteraftests vormen een lastige kwestie. Hoe relevant zijn die uitslagen als niet iedereen zich heeft laten testen? De organisatie kan haar bezoekers echter niet dwingen om zich te laten testen. Dat 82 procent dat heeft laten doen, was een heel gunstig resultaat. Fieldlab heeft in tussentijd ook geregeld opgeroepen om niet tot de vijfde dag te wachten indien men zich niet goed voelde.

Hoe valt nu uit te maken of de besmetting het gevolg is van het evenementbezoek of niet? Fieldlab heeft aan zijn medicus alle positieve indexen doorgeven. Op basis van de Ct-waarde valt een realistische inschatting te maken van de besmettingsfase en dus ook van het tijdstip van de besmetting. Ook het begeleidende gesprek levert ter zake bruikbare informatie op. Bij twijfel over een eventuele clusterbesmetting zijn alle stalen naar een gespecialiseerd medisch labo gestuurd om na te gaan of de besmettingen tot dezelfde stam behoren. Dit alles geeft een goed beeld.

Tom De Meester peilde hoe het bron- en contactonderzoek in zijn werk gaat. In Nederland staat de gemeentelijke gezondheidsdienst ervoor in. Fieldlab heeft met dat netwerk afspraken gemaakt op landelijk niveau, ook voor de toekomst. Het

gaat om vragen als: 'bent u op een evenement geweest?' en 'waar hebt u gezeten?' Dat kan dan weer worden doorgegeven aan de organisator. Hoewel het technisch mogelijk is, is het om privacyredenen niet toegestaan om na te gaan wie precies met wie in contact is gekomen op een evenement. Wel is het mogelijk om bij een besmetting in een bepaald vak van een tribune, alle anderen in dat vak door de gemeentelijke gezondheidsdienst te laten benaderen.

Ook in Nederland heeft een ventilatieonderzoek plaatsgevonden, met eveneens een CO_2-meting. Daaruit zijn dan conclusies getrokken voor kleinere locaties. Die kennis wil Fieldlab met alle plezier delen.

Aan Marius Meremans antwoordt Dimitri Bonthuis dat Fieldlab tot hiertoe veertien sessies heeft georganiseerd. Er komen er nu negen bij met het Eurosongfestival, waarbij Fieldlab steeds licht verschillende settings uittest om de meest optimale te vinden. Binnenkort staat nog een vakbeurs op de agenda. In de keuze van de evenementen heeft Fieldlab zich laten leiden door de generieke types. Is een evenement indoor of outdoor? Is het publiek actief of passief? Een theatervoorstelling is een voorbeeld van een passief binnenevenement. Buiten het binnen- en buitenkomen en een drankje tijdens de pauze is de bezoeker niet actief. Concertgangers staan doorgaans te zingen en dansen met drie personen per vierkante meter. Een direct actief buitenpubliek is van toepassing op sportwedstrijden en outdoorconcerten. Festivals vormen dan een aparte categorie.

Om die types in kaart te brengen, moesten er specifieke evenementen op touw worden gezet, aangezien er niets meer was gepland. De voetbalcompetities liepen wel nog door. Daar waren testevents dus wedstrijden met publiek. Telkens begon men kleinschalig, met vervolgens een opschaling naar een dichtere publieksbezetting of grotere bezoekersaantallen. Gaandeweg heeft Fieldlab ontdekt dat het één type evenementen over het hoofd had gezien, namelijk sportwedstrijden met een massaal aantal deelnemers. Die zijn nu in laatste instantie nog gehouden. Binnenkort zal Fieldlab dus ongeveer klaar zijn met alle evenementen die het voor ogen had.

Elisabeth Meuleman polste naar onderzoek in andere landen. In het Verenigd Koninkrijk loopt op dit moment onderzoek. In Frankrijk bereidt Rock en Seine een concert voor, in Parijs. Fieldlab onderhoudt nauw contact met de organisator. In Spanje hebben intussen al evenementen plaatsgevonden. Fieldlab onderhoudt ook daarmee contact en wisselt data uit. Duitsland was het eerste land om een proefevenement te organiseren en heeft dat al in augustus of september 2020 gedaan. Fieldlab wisselt met alle vergelijkbare organisaties volop informatie uit en is steeds bereid die te delen.

De Nederlandse risiconiveaus zijn direct gekoppeld aan het aantal ziekenhuisopnames en besmettingen, antwoordt Dimitri Bonthuis ten slotte aan Karin Brouwers.

2.2. Koninklijke Vlaamse Schouwburg

Michael De Cock wijst erop dat de tests hebben uitgewezen dat de lucht in een theater vaak gezonder is dan die in een privéwoning. In de KVS bleek de lucht gezonder dan die in de Brusselse buitenlucht. De lucht is gefilterd en ververst.

Stephanie D'Hose polste naar de benodigdheden voor een test. Daarbij komt veel geld en logistiek kijken. De testevents zelf zijn uiteraard nuttig als dusdanig. Er was wel discussie over het nut van bepaalde tests. Wat is bijvoorbeeld het nut van een achteraftest als in de zaal alleen negatief geteste mensen toegelaten waren? Van wie dan achteraf toch nog positief test, is dan doorgaans traceerbaar dat die besmetting elders is opgelopen.

Dat in een theater geen of slechts een verwaarloosbaar aantal besmettingen ontstaan, was al langer bekend. Door de tests is nu bewezen dat de lucht daarvoor garant staat. Voorts heeft deze crisis de kennis opgeleverd dat de chicste plaats van de hele KVS, de koninklijke galerie, net de ongezondste plek is, om de al vermelde redenen. Maar ook daar bleef alles ver onder de drempel. Ter attentie van Tom De Meester bevestigt de spreker dat binnen zalen de ventilatie verschillende effecten kan hebben.

Vlaanderen beschikt over een bijzonder dicht netwerk van cultuurcentra, met in heel veel gevallen prima ventilatie. Waar dat eventueel minder het geval is, kan FoCI gefaseerd aan een oplossing werken. Daarin ziet Michael De Cock dan een taak voor de overheid. Dat cultuur een essentieel goed is, hebben de lockdowns alleszins overduidelijk aangetoond. Vandaar de frustratie van de sector dat hij zolang over het hoofd is gezien. De bezoekers van de testevents waren geen diehards van het eerste uur, maar mensen die ontroerd waren omdat ze deze gezonde manier van ontmoeten opnieuw konden beleven. De artistiek directeur wijst de commissie op het belang van de culturele sector. Naast het sectorbelang zelf, waarbij een braindrain van kunstenaars aan de gang is, is er het maatschappelijke belang met de reflectie die cultuur de maatschappij oplevert, en het publieke belang van samen beleven.

Michael De Cock verkiest niet om vergelijkingen te maken met sectoren als horeca, reizen en onderwijs, en zal geen pleidooi houden in de trant van 'kappers mogen wel open', maar pleit wel om proportioneel te blijven. Er is nog wel discussie mogelijk over de manier waarop mensen moeten worden begeleid en over de protocollen. De spreker gaat ervan uit dat de protocollen ook rekening houden met andere varianten, aangezien de ventilatie dezelfde blijft en de afstandsregels van toepassing blijven. Dit impliceert dat de protocollen nogal wat personeelsinzet nodig maken.

Maar hoe dan ook blijft een theater veiliger dan zoveel andere plekken in de samenleving. De nood aan een grotere ontsluiting staat bovendien vast. Intussen maken de coronacijfers dankzij de vaccinatie gelukkig een duik. Voor een grote organisatie zoals De Munt is het niet haalbaar om voor maar 200 mensen te spelen. In een dergelijke grote schouwburg is ook 450 mensen toelaten perfect mogelijk binnen de CIRM-normen. Voor de privésector is spelen voor 200 mensen helemaal onrendabel.

De spreker vraagt de commissie om de testevents op zijn minst ernstig te nemen en om bij andere politici te pleiten voor een veilige opschaling. Als de KVS nu een testevent met een volle zaal wil, dan is dat een gefundeerde vraag.

Op de vraag van Elisabeth Meuleman naar buitenlandse voorbeelden antwoordt Michael De Cock dat Spanje momenteel op heel wat plaatsen met een zaalbezetting van 70 procent werkt. Zijn eigen gezelschap speelt binnenkort voor zevenhonderd mensen in het Parijse Théâtre du Châtelet. Dat is nog ver van de zaalcapaciteit van tweeduizend mensen, maar ver boven de absurde beperking tot tweehonderd. Heel Europa is stilaan aan het heropenen.

De sector wil geen enkel risico lopen. Weinig mensen zijn bezorgder om hun gezondheid dan artiesten, zeker als ze moeten reizen. Het is inderdaad beter de cast en de crew te testen dan het publiek. De professionals doen alles om het virus te vermijden, maar rekenen in ruil dan ook op een ontsluiting. Die moet proportioneel in verhouding staan tot de rest van de maatschappij en de sector in staat stellen zich te herlanceren.

Ter attentie van Stephanie D'Hose bevestigt de spreker de hoge prijs en zware logistiek van de testevents. Te laat om ze te organiseren is het nooit. Michael

De Cock is blij met het werk van Fieldlab. Het zou te gek zijn om die knowhow niet te benutten.

Anderzijds pleit de spreker tegen het idee van testen om te spelen, wat zou inhouden dat alleen wie testevenementen heeft gehouden, daarna terug open mag. Zoiets zou de ongelijkheid alleen vergroten. Als een huis test, doet het dat opdat iedereen op een veilige manier zou kunnen spelen.

Michael De Cock rekent in hoge mate op deze commissie.

Merlijn Erbuer antwoordt op de privacyvraag. De KVS heeft op geen enkel moment over de medische gegevens beschikt. Die zitten bij de COVID Safety Services. Die houden de gegevens niet bij, enkel anonieme statistieken van de sneltests bij de KVS. De resultaten van de PCR-tests die zeven dagen na de voorstelling zijn verricht, zijn in handen van de dokters van Geneeskunde voor het Volk, met alle gebruikelijke medische geheimhouding.

Aan Karin Brouwers antwoordt de spreker dat de KVS de achteraftest inderdaad niet verplicht heeft. Hoe zou een theater zoiets ooit aan zijn publiek kunnen opleggen? Wel heeft de KVS in zijn communicatie er steeds op gehamerd dat deelnemen aan een testevenement drie componenten behelst: zich op voorhand laten testen, naar de voorstelling komen en zich nadien laten testen. Als bijna 50 procent daarvoor tijd heeft willen vrijmaken, vindt Merlijn Erbuer dat eigenlijk wel geslaagd.

Tom De Meester polste hoe Geneeskunde voor het Volk heeft kunnen besluiten dat de besmettingen niet aan de theateravond te linken waren. Merlijn Erbuer antwoordt dat het om kwalitatief onderzoek gaat. Mensen die positief testen, zijn er zelf heel verbaasd over aangezien ze asymptomatisch zijn. De betrokkene had samen met zijn partner de voorstelling bezocht en was daarmee in één bubbel gebleven. Alle mensen rondom in de schouwburg waren negatief. Uit de navraag bleek dat de man al eerder besmet moest zijn geweest, maar dit werd niet door de sneltest gedetecteerd. De foutenmarge van de sneltest is maar 98 procent. Het goede nieuws is alvast dat in de schouwburg ondanks de aanwezigheid van besmette personen geen nieuwe besmettingen zijn ontstaan.

Marius Meremans wijst terecht op het bestaan van een teststrategie in heel België, dus ook buiten de KVS. Het komt er nu op aan om één gebundelde conclusie te krijgen vanwege het Coronacommissariaat. Merlijn Erbuer zal het commissariaat vragen om daartoe iemand aan te stellen met een neutrale wetenschappelijke invalshoek. Hij hecht er alvast veel belang aan dat die conclusie er snel komt en dat er ook gevolg aan wordt gegeven voor de heropening vanaf 9 juni. Het is eigenlijk geen al te complexe aangelegenheid.

De 1,1 procent besmettingen die achteraf zijn vastgesteld, vertonen volgens de geraadpleegde expert geen significant statistisch verschil met de normale besmettingsgraad in de bevolking. Er kunnen dus geen bijzondere conclusies worden verbonden aan de vier vastgestelde besmettingen. Dat 'maar' de helft van de bezoekers zich heeft laten testen, betekent logischerwijs wel dat op de andere helft gelijksoortige cijfers van toepassing zullen zijn.

Aan Elisabeth Meuleman antwoordt Merlijn Erbuer dat een veilige volle zaal inderdaad tot de mogelijkheden behoort. Indien nodig wil de KVS ermee testen, maar liefst van al zou hij het gewoon toepassen. Er is nu eenmaal een economische noodzaak om zalen weer helemaal te vullen en de cultuursector te heropstarten. Alleszins hoeft geen enkele heropeningsstrategie massale coronatests te veronderstellen. Die waren alleen nuttig in de slechte epidemiologische omstandigheden van toen. Niemand in de sector is gewonnen voor massale tests vooraf en achteraf. Een theaterticket kost 20 tot 30 euro, maar het hele testgebeuren kost de bezoeker

daarbovenop nog eens 108 euro. Zoiets is goed voor één keer maar niet vatbaar voor regelmatige herhalingen.

Als conclusie wil Merlijn Erbuer bij de commissie pleiten voor een fijnmazige en intelligente heropening. Er is al gesproken over een label voor coronaproof evenementen. Zoiets kan van toepassing zijn op perfect uitgeruste fitnesscentra, maar ook op bioscoop- of theaterzalen. Het zal afhangen van het type evenement, maar een absolute beperking tot tweehonderd personen is onzinnig. Die moet worden verfijnd en gedetailleerd. De Brusselse burgemeester toont zich bereid om scans te laten verrichten en labels uit te reiken. Organisatorisch is zoiets perfect haalbaar met het oog op een meer fijnmazige heropening.

FoCI beschikt inderdaad over speerpunten, maar Merlijn Erbuer wijst er wel op dat de doorlooptijd twee of drie jaar beslaat. De luchtkwaliteitstest zelf kost maar enkele honderden euro en is dus haalbaar voor elke zaal. Als de conclusie dan is dat de zaal voor meer dan tweehonderd personen open mag, is dat bedrag op één avond terugverdiend.

2.3. Aanvullende opmerking

Karin Brouwers wil nog een nuance aanbrengen. Ze betreurt enigszins dat slechts de helft van het publiek zich achteraf heeft laten testen, waardoor de kans op superbetrouwbare resultaten verloren is gegaan.

Het coronapaspoort zal een rol moeten spelen, zodra het beschikbaar is. Een heropening van het evenementenleven zal inderdaad niet haalbaar zijn als dat telkens testen vooraf en achteraf vereist.

De spreker hoopt dat de sector gezien de vaccinaties snel terug min of meer normaal aan de slag kan gaan. Dan zullen mondkapjes misschien nog steeds nodig zijn en zal de ventilatie ongetwijfeld groot belang hebben. Uiteraard zullen de mensen ook dan nog hun handen moeten ontsmetten en hygiënische regels moeten naleven, maar het is wel evident dat op een bepaald moment de volle zaalcapaciteit mag worden benut.

Samengevat lijdt het geen twijfel dat de commissie de sector ten volle wil steunen bij zijn heropening. Net daarom moesten de testevenementen zo goed mogelijk verlopen. Gelukkig zijn er ook de zeer uitgebreide Nederlandse experimenten. Hopelijk zullen de regeringen van dit land rekening willen houden met die resultaten, besluit Karin Brouwers.

Elisabeth MEULEMAN,
voorzitter

Karin BROUWERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CIRM	COVID Infrastructure Risk Model
CO_2	koolstofdioxide
Ct	cycle treshold
FoCI	Fonds Culturele Infrastructuur
GGD	gemeentelijke gezondheidsdienst
KVS	Koninklijke Vlaamse Schouwburg
oKo	Overleg Kunstenorganisaties
OMT	Outbreak Management Team
PCR	polymerase chain reaction
ppm	parts per million
Radboudumc	Radboud universitair medisch centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
TNO	Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek
TU/e	Technische Universiteit Eindhoven
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport